

## Täysistunto

Tiistai 1.3.2022 klo 13.59—17.09

### 6. Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 5/2021 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

*Ainoa käsittely*

**Puhemies Matti Vanhanen:** Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 1/2022 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan varapuheenjohtaja Erkki Tuomiojan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi puhemies voi myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Keskusteluun. [Erkki Tuomioja ei ole vielä paikalla] Tehdään nyt sen kaltainen muutos äsken sanottuun, että kun valiokunnan varapuheenjohtaja Tuomioja saapuu... Sen hän tekee tässä puhemiehen kuluttaessa aikaa, niin että ei puhujajärjestystä muutetakaan. — Edustaja Tuomioja.

*Keskustelu*

15.34 **Erkki Tuomioja sd** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Pyydän anteeksi — joskus tämä eduskuntatyö etenee nopeammin kuin olemme varautuneet.

Ulkoasiainvaliokunta pitää hyvänä, että Suomen kehityspoliittinen ohjelma annettiin eduskunnalle selonteon muodossa. Linjaamalla Suomen kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä ylivaalikautisesti parannetaan kehityspolitiikan jatkuvuutta ja tuloksellisuutta sekä ehkäistään rajallisten resurssien hajaantumista. On myönteistä, että käsiteltävänä olevan selonteon valmisteluun on osallistunut kaikkia eduskuntapuolueita edustava parlamentaarinen seurantaryhmä. Selontekoa laadittaessa on myös kuultu laajasti kansalaisjärjestöjä ja muita tärkeitä sidosryhmiä. UaV:n asiantuntijakuulemisessa kiitettiin laajasti tätä selonteon osallistavaa valmistelutapaa ja pidettiin sitä onnistuneena.

Valiokunta totesi mietinnössään pitävänsä hyvänä, että selonteossa todetaan Suomen kehityspolitiikan olevan ihmisoikeusperustaista. Jottei tämä jää päälleliimatuiksi periaatteeksi ilman sisältöä, on tärkeää jatkossa konkretisoida ihmisoikeuksia koskevia tavoitteita sekä varmistaa ihmisoikeusasiantuntemus ja riittävät resurssit ihmisoikeustyölle ulko-ministeriössä. Tärkeää on myös hyödyntää Suomen kolmevuotinen jäsenyys YK:n ihmisoikeusneuvostossa vuosina 22—24.

Yleisesti ottaen UaV:ssa katsoimme, että selonteko antaa vahvan pohjan jatkaa Suomen kehitysyhteistyötä ja -politiikkaa. Keskeiset linjaukset kehittyvien maiden omistajuudesta

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

ja Suomen keskittymisestä järjestelmätason muutoksiin ovat hyviä ja tärkeitä. Ne vahvistavat kumppanimaiden mahdollisuuksia vastata itse maittensa hyvinvoinnista ja toimeentulosta.

On varsin ymmärrettävää, että selonteon lähtökohtana on Suomen näkökulma. Toisaalta selonteko olisi hyötynyt siitä, jos siinä olisi esitetty myös laajempi, koko globaalia kehitystä koskeva analyysi, jossa olisi kattavasti käyty läpi muun muassa kehitysrahoitus, investointivirrat, siirtolaisten rahanpalautukset ja muut kokonaiskuvaan vaikuttavat tekijät samoin kuin EU:n ja muiden monenkeskisten järjestöjen toiminta.

Herra puhemies! Kehitysyhteistyön rahoituksen osalta UaV painottaa pitkäaikaista kantaansa nostaa Suomen kehitysyhteistyömäärärahat suunnitelmallisesti ja asteittain kohti YK:n mukaista 0,7 prosentin bkt-tavoitetta. On myös tärkeää, että Suomi suuntaa mahdollisimman pian kehitysrahoituksesta 0,2 prosenttia vähiten kehittyneille ja hauraille valtioille. Viimeksi mainitun tavoitteen tärkeys on korostunut entisestään covid-19-pandemian pitkäaikaisvaikutusten myötä. Ne osuvat vahvimmin köyhimpiin ja heikoimmissa asemissa oleviin maihin, ja jo nyt on nähtävissä, että pandemian vaikutuksesta äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat maailmassa kääntyneet kasvuun ja monien kehitystavoitteiden edistyminen on siten vaarantunut.

Rahoitukseen liittyen on tärkeää kiinnittää huomiota myös kansainväliseen ilmastorahoitukseen. Tarve kasvattaa ilmastorahoitusta on kirjattu YK:n ilmastopuitesopimukseen ja Pariisin sopimukseen, ja myös Suomen kansallista rahoitusta on nostettava. Nykyiset rahamäärät eivät pysty vastaamaan kansainvälisesti asetettuihin tavoitteisiin. On tärkeää, että rahoitusta kohdennetaan tasapuolisesti sekä ilmastomuutoksen hillintään että sen vaikutuksiin sopeutumiseen.

Selonteossa luetellut Suomen kehitysyhteistyön päätavoitealueet edustavat pitkälti jatkuvuutta. Ne ovat muutoin samat kuin viisi vuotta sitten, mutta koulutus on nyt tuotu omaksi tavoitekohdaksi ja ilmastomuutoksen rinnalle luonnon monimuotoisuuden tukeminen on nostettu tasavahvaksi tavoitteeksi. Näitä molempia pidämme oikeina ja tärkeinä.

Koulutuksen osalta UaV nosti mietinnössään esiin erityisesti ammatillisen koulutuksen merkitystä. Sillä on työllistävä ja taloudellinen vaikutus niin yhteiskunnallisesti kuin yksilötasolla, ja Suomella on tähän paljon annettavaa. Myös nuorisotyöttömyyden huolestuttavan korkea taso erityisesti Afrikan maissa vaatii Suomeltakin toimia.

Luonnon monimuotoisuuteen liittyen valiokunta korostaa Suomella olevan erityistä sekä vesiosaamista että metsäosaamista ja painottaa niiden tärkeyttä ja mahdollisuuksia Suomen kehityspolitiikassa.

Selonteossa on otettu hyvin huomioon oikeusvaltioperiaatteeseen ja hyvään hallintoon nojautuvan yhteiskuntakehityksen edistämisen tärkeys. On tärkeää huomioida, että tässä työssä onnistuminen ja kestävien muutosten aikaansaaminen edellyttävät syvällistä ymmärrystä paikallisista oloista.

Valiokunnan mietinnössä korostetaan myös siviilikriisinhallinnan ja rauhanvälityksen merkitystä ja mahdollisuuksia yhteiskunnallisen vakauden edistämiseen ja tukemiseen. Suomella on molempien osalta erityisiä mahdollisuuksia ja osaamista, joiden hyödyntäminen on tärkeää.

UaV painottaa humanitäärisen avun tärkeyttä itsenäisenä kokonaisuutena Suomen kehityspolitiikassa. Humanitäärisen avun, puolueettomuuden ja itsenäisyyden korostaminen sekä kansainvälisen humanitäärisen oikeuden suojelu ovat tärkeitä periaatteita avun oikea-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

aikaisuuden ja esteettömän perillepääsyn turvaamiseksi. Erityisesti kriisitilanteissa, joissa kahdensivlinen kehitysyhteistyö vaikeutuu olennaisesti, kuten esimerkiksi Afganistanissa ja Myanmarissa, on avun perillepääsyyn liittyen tärkeää huomioida eri toimijoiden, mukaan lukien kansalaisjärjestöjen, vahvuudet, jotta voidaan löytää keinot tuen perille saamiseksi.

Valiokunta korostaa kehitysyhteistyön, humanitäärisen avun ja rauhanrakentamisen yhteensovittamisen keskeisyyttä ja pitää myönteisenä, että tämä kolmoisneksus-lähestymistapa on huomioitu selonteossa. Lähestymistavan toimeenpanemiseksi tarvitaan seuraavaksi konkreettista ohjeistusta eri toimijoille sekä joustavia rahoitusmekanismeja, jotta nopeasti muuttuvissa ympäristöissä voidaan reagoida oikea-aikaisesti eri kumppanien vahvuuksia hyödyntäen. Tässä lähestymistavassa on tärkeää huomioida myös siviilikriisinhallinnan ja ylipäättäänkin kriisinhallinnan läheiset liittymäpinnat rauhanrakentamis- ja kehitysyhteistyölle.

Selonteossa todetaan kumppanuuksien tärkeys Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden edistämässä. Kotimaisista kumppaneista ulkoasiainvaliokunta korostaa suomalaisten kansalaisjärjestöjen roolia kehitysyhteistyön toimeenpanijoina. Järjestöjen paikallis- ja kenttätuntemus on tärkeä osa suomalaista kehityspolitiikkaa, ja erityisesti niiden kautta apu saavuttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ihmiset ruohonjuuritasolla.

EU:n kehityspolitiikkaa on käsitelty selonteossa varsin suppeasti, ja Suomen vaikuttaminen sen sisältöön jää hyvin yleiselle tasolle. Valiokunnassa korostui vahvasti se, että Suomen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota EU-tasolla avun koordinointiin sekä tuloksellisuuteen ja vaikuttavuuteen.

Erityisen hyvänä pidimme sitä, että selonteko korostaa YK-järjestöjen tärkeyttä monenkeskisessä kehitysyhteistyössä. YK-yhteistyöllä on Suomessa pitkät perinteet, ja se nauttii laajaa kansansuosiota. Tämän yhteistyön vaaliminen jatkossakin on tärkeää.

Mietinnössämme painotamme myös Pohjoismaiden välisen yhteistyön tärkeyttä kaikessa kehityspolitiikassa. Maiden arvot ja painopisteet ovat pitkälti samankaltaisia, ja yhteistyöllä voidaan vahvistaa kehitystavoitteiden edistämistä sekä toiminnan vaikuttavuutta multifoorumilla.

Herra puhemies! Kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arvioinnin osalta valiokunta toteaa mietinnössään olevansa tyytyväinen sektorilla otettuihin merkittäviin edistysaskeliin edellisen selonteon käsittelyn jälkeen. Vuoden 2016 selonteosta antamassaan mietinnössä valiokunta totesi julkisiin evaluointiraportteihin viitaten, että seuranta ja tulosten raportointi oli ollut heikkoa. Nyt valiokunnan asiantuntijakuulemisissa todettiin kehityspolitiikan tulosohtauksen ja raportoinnin olevan OECD-tutkimusten valossa kansainvälistä kärkitasoa, ja selonteossa on vahvat ja selkeät kirjaukset teemasta. Myös riskien hallinta ja riskien ennaltaehkäisy on asianmukaisesti huomioitu selonteossa. Objektii-visuuden varmistamiseksi UaV pitää tärkeänä, että ulkoministeriön oman evaluointitoiminnan rinnalla on aika ajoin ulkopuolinen arvioitsija tarkastelemassa keskeisten tavoitteiden toteutumista ja kehitysyhteistyön vaikuttavuutta.

Lopuksi totean, että UaV edellyttää, että valtioneuvosto ottaa huomioon tässä mietinnössä esitetyt havainnot kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä toimeenpannessaan ja raportoi niistä osana loppuvuodesta valmisteltavaa kehityspolitiikan tulosraporttia. Tulosraportti tarjoaa laajemminkin hyvän välineen ja mahdollisuuden hyödyntää evaluointeja viestintäkanavana kehityspolitiikan tuloksista eduskunnan lisäksi myös keskeisille sidosryhmille ja kansalaisille. — Kiitos.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Honkasalo.

**15.44 Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Nostan tässä joitakin kriittisiä näkökulmia esille. Tässä edustaja Tuomioja tämän mietinnön esitteli hyvin kattavasti jo.

Tietenkin suurin kysymys koskee tätä tiekarttaa liittyen siihen, että Suomi on sitoutunut käyttämään kehitysyhteistyöhön 0,7 prosenttia bruttokansantulosta. Tällä hetkellä ollaan siinä 0,5 prosentin tuntumassa, ja tämä on esimerkiksi pohjoismaisessa kontekstissa häpeäpilkku. Eli jos me toivotaan, että meidät kansainvälisessä yhteistyössä otetaan tosissaan, niin tämä on asia, joka ehdottomasti pitää korjata, ja me tarvitaan myös konkreettiset askelmerkit sen saavuttamiseksi. Nyt kun ministeri on täällä paikalla, toivoisin tähän vastausta.

Sitten toinen iso teema, joka tähän kehitysyhteistyörahoitukseen liittyy, on yrityspainotisuus ja markkinaehtoisuus, joka on saanut yhä enemmän jalansijaa kehitysyhteistyörahoituksessa. Se näkyy myös ilmastorahoituksen puolella. Siinä on tärkeitä — ihan niin kuin edustaja Tuomiojakin sanoi — että ilmastorahoituksen osuutta merkittävästi kasvataan ja että sille myös luodaan konkreettiset askelmerkit, miten siinä kasvattamisessa onnistutaan, niin että se irrotetaan tästä 0,7:n kehyksestä tai tavoitteesta ja se on rahoitusta sen päälle.

Tämä markkinaperustaisuus näkyy ilmastorahoituksen puolella, ja ihan samalla tavalla kehys-rahoituksessa ongelma on ikään kuin se, että jos meidän tavoitteena on auttaa ja tukea kaikkein köyhimpiä ja hauraimpia maita, niin niissä maissa ei välttämättä sellaista infrastruktuuria ole kasassa, että he hyötyisivät suoraan tästä markkinaperustaisesta kehys-rahoituksesta ja ilmastorahoituksesta, eli silloin me ei päästä auttamaan niitä kaikkein köyhimpiä maita.

Toinen ongelma, joka tähän liittyy, on markkinaperustaisen yritysvetoisen rahoituksen ja sen vaikuttavuuden seuranta. Itse olen sitä läheltä seurannut esimerkiksi toimimalla Finnfundin hallintoneuvostossa. Siinä iso kysymys ovat esimerkiksi nämä attribuutiot, että mikä on se panos sitten sillä yksittäisellä toimijalla. Nämä ovat hyvin keskeisiä kysymyksiä, ja tähän vaikuttavuuteen toivoisin myös ministeriltä vastausta. — Kiitos.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Laukkanen poissa. — Edustaja Kiviranta.

**15.47 Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Kuten ulkoasiainvaliokuntakin toteaa, kehityspolitiikka on erottamaton osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Aktiivisella kehityspolitiikalla Suomi lisää vaikutusmahdollisuuksiaan maailmalla ja on kokoaan suurempi toimija. Kehitysyhteistyö on myös tärkeä väline vaikuttaessa kansainvälisen muutoliikkeen juurisyihin, ja sen avulla ihmisiä voidaan auttaa kotimaissaan. Keskeistä on vaikuttaa lähtömaiden olosuhteisiin niin, että ihmisten ei tarvitsisi lähteä kotimaastaan. Tämä edellyttää pitkäjänteistä sitoutumista ja työtä lähtömaissa kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumiseksi. Kehityspolitiikan kannalta on olennaista ajatella pitkällä aikavälillä niitä mahdollisuuksia, joita liikkeelle lähteneillä on palata kotiseuduilleen ja sitä kautta omalla osaamisellaan tukea kestävä kehityksen edistämistä pakolaisuuden lähtöalueilla.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Ollikainen.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

15.49 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Isäni Seppo syntyi Petsamossa kesäkuussa 1944, jolloin Petsamo vielä kuului Suomeen. Aika tarkalleen kolme kuukautta isäni syntymän jälkeen perhe, johon kuului viisi lasta, isäni Seppo nuorimpana, lähti evakkoon turvallisemmille seuduille Suomessa. Ensin 560 kilometriä kuorma-auton lavalla Rovaniemelle, junalla Raahen ja laivalla Kalajoelle. Tämän jälkeen matka jatkui Haukiputaalle ja siitä lopullisesti korpeen Varejoelle Tervolan kuntaan. Sieltä sitten kirjaimellisesti raivattiin elämän alku ja jatko. Todella rankka reissu, ja tämä ei ole niin kauan sitten, alle 78 vuotta sitten.

Vastaavia matkoja kuin isäni joutui tekemään elämänsä alussa tehdään parhaillaan todella lähellä meitä Ukrainassa, kun varsinkin lapset ja naiset ovat jättäneet turvallisen kodin ja joutuneet lähtemään sotaa pakoon. Nyt tarvitaan humanitääristä apua, tarvikkeita, esimerkiksi lämmintä ruokaa ja lämpimiä vaatteita, mutta myös taloudellista tukea.

On todella hienoa nähdä, millä tavalla suomalaiset, koko Eurooppa yhtenäisesti, tukevat ukrainalaisia, jotka pakenevat kotoaan — joutuvat pakenemaan. Muistan, kun hiljattain puhuttiin lapsiasiainvaltuutetun kertomuksesta täällä salissa: lapset itse nostivat kodin, vanhemmat ja ruoan kaikkein tärkeimmäksi asiaksi heille. Nyt ukrainalaiset lapset lähtevät kodeistaan, pois tuesta ja turvasta.

Monet lapset ja perheet, miljoonat ihmiset ympäri maailmaa, ovat erilaisista syistä joutuneet lähtemään kodeistaan johtuen sodista, ilmastonmuutoksesta, köyhyydestä, nälästä tai puhtaan veden puutteesta. Meidän tulee ajatella heitä samalla tavalla ihmisarvoisesti kuin isääni Seppoa ja ukrainalaisia lapsia tällä hetkellä.

Ärade talman! Finlands utvecklingspolitik bygger på internationella överenskommelser men i högsta grad också på finländsk värdegrund. Den utgår från mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet, yttrandefrihet och ett fritt civilt samhälle — frågor som vi vet att i dag hotas inte långt bort ifrån oss. I utvecklingssamarbetet har vi även den finländska offentliga sektorn, det civila samhället, företag, forskningsinstitutioner, skolor. De har alla en viktig roll, och det här ser vi nu också under Ukrainakrisen.

Arvoisa puhemies! Selonteon tarkoituksena on vahvistaa Suomen kehityspolitiikan pitkäjänteisyyttä. Pitkäjänteisyyttä tarvitaan etenkin silloin, kun kriisit syvenevät ja ennakoitavuus heikkenee. Suomen pitää olla aktiivinen ja tarjota ratkaisuja kysymyksiin, jotka meihin vaikuttavat. Suomen ja suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö on myös tutkitusti tuloksellista. Järjestöt toimivat hätätilanteissa ensimmäisinä avustajina. Tästä meidän tulee olla ylpeitä.

Selonteon tavoitteena on, että saavutamme 0,7 prosentin tason bruttokansantulosta vuonna 2030. Jos vertaamme esimerkiksi Ruotsiin, sama luku on 1,14 prosenttia, Norjassa taas 1,11 prosenttia. Suomi on toisin sanoen tippunut pohjoismaisesta viiteryhmästä, ja siksi tämä tänään käytävä keskustelu on tärkeää.

On myös kannatettavaa, että selonteossa tavoitellaan yhteiskunnan vahvempaa kehityspoliittista osallistumista esimerkiksi suomalaisten tutkimusinstituutioiden ja koulujen kanssa, koska lasten koulutus on todella tärkeää ja varsinkin tytöt tarvitsevat koulutusta kehitysmaissa.

Lopuksi haluan korostaa, että Suomen kehitysyhteistyötä toteutetaan useimmin hyvin vaikeissa ja riskialttiissa ympäristöissä, siellä, missä avun tarve on suurinta. Tätä ollaan nähty myös viime aikoina.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

Några avslutningsord också på svenska.

Det är viktigt att vi framför allt fokuserar på ungas och barns ställning ute i världen. SFP anser att det behövs en tydlig vägkarta som höjer biståndet till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten. — Tack.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Said Ahmed.

**15.54 Suldaan Said Ahmed vas:** Arvoisa puhemies! Kansainvälinen ilmastopaneeli julkaisi eilen uuden raportin ilmastomuutoksen etenemisestä ja sen vaikutuksista. Raportti kuvaa hälyttävästi, miten ilmastomuutos etenee ja vaikuttaa yhä enenevissä määrin vaarallisesti ihmisiin. Tilanne on pahempi kuin koskaan. Erityisesti raportissa korostetaan ilmastomuutoksen vaikutuksien epätasaista jakautumista alueellisesti.

Yksi ilmastomuutoksen alueellisista vaikutuksista on kuivuuden syventyminen. Tällä on kauaskantoiset vaikutukset, ja laajamittainen kuivuus vaikuttaa alueiden ruokaturvaan ja luo uusia ja syventää jo olemassa olevia jännitteitä. On odotettavaa, että kuivuuden myötä yhä useampi joutuu jättämään kotinsa. Saan itse jatkuvasti viestejä läheisiltäni, jotka kertovat Afrikan sarven kuivuuden vaikutuksista jokapäiväiseen elämään. Veden puute vaikuttaa niin ihmisiin kuin eläimiin. Vesi on elinehto, jonka äärelle jokaisella tulisi olla helppo pääsy.

Arvoisa puhemies! Pidän erityisen tärkeänä, että ilmastomuutoksen torjuminen on nostettu yhdeksi Suomen kehityspolitiikan päätavoitteista. Kuten eilinen IPCC:n raporttikin jälleen kerran osoittaa, ovat ilmastokriisin vaikutukset keskeisessä roolissa, kun puhumme kehityspolitiikasta. Kuivuus toimii tästä vain yhtenä esimerkkinä. Onkin tärkeää, että Suomi toimii myös kotimaassa niin, että saavutamme hallituksen hiilineutraaliustavoitteen ja että luonnon monimuotoisuutta vahvistetaan. Lisäksi on tärkeää, että Suomi tukee kehittyvien maiden ilmastotoimia sekä maiden sopeutumista ilmastomuutokseen, ilmastomuutos kun on aikamme suurin riski globaalille hyvinvoinnille.

**Puhemies Matti Vanhanen:** Edustaja Hopsu.

**15.57 Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Ensin kiitokset valiokunnan varapuheenjohtaja Tuomiojalle ja kiitokset myös selontekoryhmää vetäneelle edustaja Biaudet’lle — joka ei valitettavasti päässyt nyt paikalle — ja myös ministerille siitä, että tässä on käyty hyvää vuoropuhelua. Tuomioja esitteli minusta sekä selontekoryhmän että valiokunnan selkeän enemmistön näkemykset hyvin kattavasti. Uskon, että tämä laaja tuki tälle selonteolle varmistaa sen, että selonteon ylivaalikautinen periaate ja tavoite toteutuu ja Suomen pitkäjänteinen kehityspolitiikka vahvistuu entisestään. Tässä on hyvät linjat päätetty.

Nostan oikeastaan vain muutaman asian esiin:

Arvoisa puhemies! Ukrainan tilanne, Venäjän mieletön hyökkäyssota, on kaikkien mielessä. Jo puoli miljoonaa — tai itse asiassa äsken viimeiset avustuseräjä luvut taisivat olla 660 000 — naista ja lasta on joutunut jättämään kotinsa, eikä loppua pakolaisvirralle ja sodalle valitettavasti näy. Humanitäärisen kriisin voidaan arvioida pahentuvan sotatoimien jatkuessa, ja ennen kaikkea mikäli asutuskeskuksissa ja suurissa kaupungeissa ryhdytään aktiivisemmin vielä sotimaan, siviilejä koskeva kriisi vain syvenee. Sotilaallisen tuen lisäksi humanitääriselle avulle on ukrainalaisten kannalta koko ajan siis kasvava tarve. Suomi on vuosien aikana tukenut Ukrainaa merkittävästi, ja nyt sodan alkaessa tehty

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

päätökset lisäävät tätä avun määrää tähän mennessä 14 miljoonalla eurolla. Tästä 8,2 miljoonaa on humanitääristä apua ja 5,8 miljoonaa euroa kehitysyhteistyövaroja. Tämän lisätuen myötä Suomen tuki vuodesta 2014 alkaen on noin 85 miljoonaa euroa.

Humanitäärisen avun tarve maailmassa on ilman Ukrainan tilannetakin ennätyksellisen suuri, ja koronapandemia on pahentanut tilannetta entisestään. On tärkeää Suomenkin varmistaa, että humanitääriseen apuun kohdistettu rahoitus pysyy tässä avun tarpeessa perässä, ja myös tämä selonteossa oleva neksusajattelu vahvistaa sitä, että kehitysyhteistyövaroja ja eri rauhanvälityksen toimia pystytään yhteisesti käyttämään tämäläisissä tilanteissa. Erityisesti tärkeää on muistaa konfliktialueet ja hauraat alueet — siellä köyhyyden poiston ja Agenda 2030:n kehitystavoitteiden saavuttaminen on todella riskialaista ja vaikeaa. Tässä kansalaisjärjestöillä, humanitäärisen avun järjestöillä, on paljon osaamista.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, jonka haluan nostaa, on sama kuin mitä edellinen edustaja nosti: Elämän edellytykset maapallolla heikkenevät. Tämä on keskeisin viesti YK:n kansainvälisen ilmastopaneelin tällä viikolla julkaisemassa kuudennessa arviointiraportissa. Ilmastonmuutoksen pysäyttämisen lisäksi nyt keskustelu on kääntynyt siihen, kuinka vääjäämättömään muutokseen tulisi valmistautua ja varautua. Tutkijoiden mukaan varautumista ei ole tehty tarpeeksi, ja tämä huomio nousi etenkin saarivaltioiden puheenvuoroissa myös Glasgow’n ilmastokokouksessa. Ilmastonmuutoksen torjumiseksi tarvitaan laajalaisia toimia kaikilla politiikkasektoreilla johdonmukaisesti. Yksi tärkeä työkalu on kehitysyhteistyö ja kasvava ilmatorahoitus. Ilmastonmuutoksen lisäksi yksi elämän edellytyksiä koskeva, koko ajan kasvava uhka on myös luonnon monimuotoisuuden kato. Nämä molemmat selonteossa huomioidaan kyllä hyvin. Lisäksi Suomella on paljon osaamista luonnonvarojen kestävässä hallinnassa ja käytössä, ja tämä on siellä selonteossa myös mukana.

On muutenkin todettava, että selonteossa on valittu hyvät painopistealueet, ja erinomaisena muutoksena pidän koulutuksen merkityksen ja painoarvon kasvua. Koulutukseen pääsy ja sen laadun varmistaminen antavat kehittyville maille ja myös jokaiselle yksilölle mahdollisuuksia työhön ja elinolosuhteiden paranemiseen.

No, tässä selonteossa tavoiteltiin ylivaalikautisuutta, ja sisällön osalta se saavutettiin, mutta kuten todettu, tämä rahoituksen tiekartta siitä jäi puuttumaan. Olen kehityspoliittisen toimikunnan puheenjohtaja, ja haluan KPT:n raportista nostaa muutamia sisältöjä: Arviossa nostetaan esille, että yksi merkittävimmistä puutteista on hallitusohjelman mukaisen, ylivaalikautisen rahoituksen tiekartan puuttuminen. Näin Suomen kunnianhimoiset painopistealueet jäävät hieman ontoiksi ja varmuutta tavoitteista ja pitkäjänteisyydestä ei täysin saavuteta.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kemppi.

**16.02 Hilikka Kemppi kesk:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia kaikille asianosaisille tästä työstä kehityspoliittikan tilannekuvan ja tulevaisuuskuvan kokoamiseksi. Mielestäni kokonaisuus on ansiokas. Pääsin itsekin olemaan tuossa työssä mukana ja luin ihan mielenkiinnolla tämän ulkoasiainvaliokunnan mietinnön. Mielestäni siihen on nostettu oikeita asioita.

Kehitysyhteistyön arvo korostuu erityisesti nyt kriisien keskellä, kuten tänäänkin on todettu. Ilmastonmuutos, korona ja nyt kansainväliset valtavat levottomuudet — kyllähän tässä välissä kehitysyhteistyön merkitys vain korostuu. Valitettavasti aika moni maa on kuitenkin leikannut kehitysyhteistyöstä, ja sen näemme tietenkin naisten oikeuksissa, väes-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

tön koulutustasossa ja ruokaturvassa tällä hetkellä, näissä tavoitteissa, mitkä ovat Suomen kärjessä.

Kehitysyhteistyön tulee keskittyä tukemaan kohdemaiden hallintoa ja rakenteita pysyvän muutoksen tavoittelussa. Selonteon puute on kuitenkin se, että kun emme linjaa tätä pysyvää rahoituksen nostoa tai selkeää päämäärää, kuinka paljon vuosittain kehitysyhteistyötä tulee lisätä, jotta pääsemme tähän 0,7 prosenttiin bkt:stä, niin samalla menetämme ehkä hiukan kunnianhimon tasoa. Ajattelen kyllä, että vaikka se vaatisi pidemmällä olevan vuosiluvun, niin tämä vuosittainen panos tulisi pystyä kuvaamaan kirjallisesti.

Kyllähän tässä on pohjalla myös tarve luottamukseen. Rahaa annetaan täältä eduskunnasta, vaikka emme itse näe, mihin se konkreettisesti päättyy tai kohdentuu, kenen avuksi se kehitysyhteistyön resurssi kohdentuu. Tästä käydään usein keskustelua. Toisaalta ajattelen, että sama tilanne meillä on oikeastaan kaiken lainsäädännön kohdalla. Kun puhumme kehitysyhteistyöstä, on tärkeää tunnistaa, mistä osatekijöistä virallinen kehitysapurahoitus koostuu, ja sen tilastotiedon saatavuuden, helppokäyttöisyyden ja viestinnän eteen toivon ministeriön edelleen tekevän töitä, jotta se on meille mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Kehitysyhteistyön vaikuttavuus on kuitenkin tutkimusten mukaan hyvällä tasolla. Sen lisäksi ajattelen kuitenkin, että sen kehittäminen ja avoimuus siinä on aina hyvä asia eduskunnan suuntaan.

Kiitän tätä selontekoa erityisesti koulutuksen nostamisesta pääkärkiin, ja lisäksi kiitän ulkoasiainvaliokuntaa siitä, että erityisesti ammatillinen koulutus on noussut valiokunnan prioriteeteissa. Kun Afganistanissa naiset polttivat koulutodistuksiaan vallan vaihtuessa, moni kysyi, menikö Afganistanin vuosikymmenien kehitysyhteistyö hukkaan. Koulutusta ei pidä kuitenkaan nähdä paperina, vaan koulutus on ennen kaikkea laaja-alaista, kriittistä ajattelua, ymmärryksen ja toisia kunnioittavan asenteen oppimista. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Kiitos. — Edustaja Mäenpää.

**16.06 Juha Mäenpää ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko. Perussuomalaisten edustajat jättivät ulkoasiainvaliokunnassa asiaa käsiteltäessä valiokunnan mietintöön vastalauseen. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että selonteko on puutteellinen ja laadittu vääristä lähtökohdista. Selonteko on pikemminkin laaja luettelo kehityspolitiikkaan jo vuosikymmeniä liitetystä käytännöistä ilman sen syvempää analyysia niiden toimivuudesta tai vaikutuksista. Vastalauseen kannanottoehdotuksessa perussuomalaiset esittivät, että eduskunta ei hyväksy tavoitetta kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta. Eduskunta edellyttää, että kehitysyhteistyövarojen käytön tulee olla nykyistä läpinäkyvämpää ja perustua selkeästi tutkittuun tietoon.

Arvoisa puhemies! Ukrainassa on nyt suuri, akuutti, humanitäärinen kriisi, ja me perussuomalaiset emme halua sekoittaa sen tilannetta tässä selonteossa käsiteltävään perinteiseen malliin, pitkäjänteiseen kehitysapuun. Ne ovat eri asioita. Me ymmärrämme hyvin, mikä Ukrainan tilanne on tällä hetkellä, ja osaamme sen huomioida, mutta tämä kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko käsittelee pitkäjänteistä, lähinnä Afrikkaan menevää kehitysapua.

Arvoisa puhemies! Helsingin Sanomat uutisoi helmikuussa näkyvästi kehitysavun ongelmista. Uutisoinnin mukaan:

”Kehitysapua valuu eliitin pankkitileille veroparatiiseihin:



## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

Maa- ja metsätalouden tutkimuskeskus seurasi, mihin rahaa virtasi köyhistä maista silloin, kun ne saivat rahallista apua.

Tutkijat löysivät matemaattisen kaavan. Kun maa saa lisää apua prosentin bruttokansantuotteestaan, maan kansalaisten talletukset veroparatiiseihin kasvavat 3,4 prosentilla.

Kun otoksena on 22 köyhintä maata, jotka saavat keskimäärin apua 2,2 prosenttia bruttokansantuotteestaan, avusta vuotaa veroparatiiseihin tutkimuksen mukaan noin 7,5 prosenttia.

Seitsemän köyhimmän maan kohdalla, jotka saavat apua 3 prosenttia bruttokansantuotteestaan, avusta vuotaa veroparatiiseihin jo 15 prosenttia.”

Arvoisa puhemies! Näin kirjoittaa siis Helsingin Sanomat, joka Kansallisen mediatutkimuksen mukaan tavoittaa viikossa lähes 2 miljoonaa suomalaista. Kyse ei ole siis mistään julkisuudessa parjatusta vaihtoehtomediasta, joten luulisi kelpaavan hallituksellekin lähteeksi. Avainsanat kyseisessä jutussa ovat paljon puhuvia: tiede ja korruptio.

Kuten vastalauseessa huomautamme, kuvaus kehittyvien maiden vallitsevasta tilanteesta ja kehityksestä on harhaanjohtava ja epärealistinen. Selonteossa annetaan muun muassa ymmärtää demokratiakehityksen vahvistuneen, vaikka viime vuosi oli selvitysten mukaan viides vuosi peräkkäin, jolloin autoritääristen hallintojen suuntaan siirtyvien maiden määrä ylittää demokratian suuntaan siirtyvien maiden määrän. Myöskään korruptio ei tutkimusten mukaan ole merkittävästi vähentynyt lainkaan kehittyvissä maissa viimeisten 20 vuoden aikana.

Hyvät edustajakollegat! Kehitysavun ongelmat ovat niin ilmeiset, että jopa Suomen päämediat kirjoittavat niistä. Toteankin tähän loppuun, että perussuomalaisten mielestä kehitysavun maksamisen tulisi tulevaisuudessa tapahtua vain budjetin ylijäämästä ja lisäksi Suomen tulisi pikimmiten vaatia kehitysapurahojen sitomista palautuspolitiikkaan. Jos itse saisin päättää, veroilmoitukseen laadittaisiin semmoinen raksitettava kohta, että haluan osallistua tähän kehitysapuun.

Arvoisa puhemies! Esitän mietinnön mukaisen vastalauseen: ”Eduskunta ei hyväksy tavoitetta kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta. Eduskunta edellyttää, että kehitysyhteistyövarojen käytön tulee olla nykyistä läpinäkyvämpää ja perustua selkeästi tutkittuun tietoon.” — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Edustaja Niikko.

**16.11 Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Tähän ylivaalikautiseen kehityspoliittiseen selontekoon on tietysti alkuun todettava se, mitä edustaja Mäenpääkin sanoi, että on tärkeää pitää yllä humanitääristä ja kriisiapua maille, joissa ihmiset kärsivät. Ukraina tarvitsee kaiken tukensa tällä hetkellä, ja on hyvä, että Suomi on osallistunut avustamiseen. Tätä avustussuutta varmasti tullaan lisäämään tässä jatkossa, koska tilanne on kamala, mitä siellä tällä hetkellä siviilien kohdalla tapahtuu.

Mitä tulee tähän ylivaalikautiseen selontekoon kehitysyhteistyöstä, niin tästä täytyy nostaa muutama tärkeä asia esille:

On hyvä, että me pyritään auttamaan kehittyviä maita tavalla tai toisella pääsemään kiinni inhimilliseen elämään. On hyvä auttaa lapsia ja tyttöjä ja naisia pääsemään osaksi yhteiskuntaa ilman syrjintää ja eristämistä. Lisäksi kaikenlainen väestön lisääntymistä hillitsevä seksuaalivalistus ja terveydenhuolto on kaikkien mielestä kannatettavaa. Mutta sitten

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

kun pureudutaan kehitysyhteistyöhön, niin joskus sieltä käy ilmi aika helposti se, että se ei ole niin tehokasta, ja ei ole oikein, että siellä ummistetaan silmät ja ikään kuin annetaan hiljainen hyväksyntä sille, että kehitysyhteistyörahat valuvat useassa tapauksessa hyvin paljon väärään käyttötarkoitukseen.

Tässä kehityspoliittisessa selonteossa ei ole käyty syvää analyysia sen toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Täällä annetaan ymmärtää, että demokratiakehitys olisi vahvistunut näissä maissa, minne on vuosikymmeniä tehty kehitysyhteistyötä. Tosiasiassa kuitenkin on käynyt ilmi, että vaikka viime vuosi oli selvityksen mukaan viides vuosi peräkkäin, jolloin autoritääristen hallintojen suuntaan siirtyvien maiden määrä ylittää demokratian suuntaan siirtyvien maiden määrän, niin siitä huolimatta kehitystä pidettiin hyvänä. Sitten tutkimusten mukaan myöskään korruptio ei ole merkittävästi vähentynyt lainkaan kehittyvissä maissa viimeisten 20 vuoden aikana. Nämä ovat ne asiat, minkä takia vastuullinen taloudenhoito vaatii korjausliikkeitä, jos rahat eivät mene kansalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Rahankäytön tavoitteiden toteutumiselle olisi myös asetettava nykyistä selvästi tiukemmat ehdot. Tähän ei otettu sen kummemmin kantaa kuin todettiin vain, että näissä on haasteita. Perussuomalaisten mielestä olisi pitänyt myös ottaa enemmän kantaa ja analyysinomaisesti tutkia esimerkiksi Afrikassa tapahtuvaa kehitystä. Onhan käynyt ilmi, että esimerkiksi Kiina on nyt tekemässä monelta osin tyhjäksi niitä vuosikymmenien kehitysyhteistyön tuloksia, mitä Afrikassa on edes joltain osin saavutettu, nimittäin demokratian osalta. Joidenkin arvioiden mukaan Afrikka onkin Kiinan suurvaltahaaveiden laboratorio, jossa he saavat toteuttaa omia kokeilujaan kaikelta osin hyvinkin vapaasti. Tapa, jolla he saavat Afrikan valtiot oman päätösvaltansa alle, on sitoa heidät tiukasti hyvin isoihin velkoihin sen niin kutsutun kehitysyhteistyönsä kautta. Tämä myös tarkoittaa silloin sitä, että Afrikan valtioissa on hyvin paljon sitten tullut tavaksi käyttäytyä siten, että jopa EU:n huomiot ja arvot jäävät vähemmälle, jos siinä on kiinalainen osapuoli heidän valtiossaan keskeisenä toimijana. Tällainen kehitys pitäisi jollakin tavalla pysäyttää, koska kehitysyhteistyön vaikuttavuus ei muuten missään tapauksessa ole hyväksyttävää Afrikan mantereella.

Arvoisa puhemies! Tosiasiahan on, että jos tähän 0,7 prosentin bruttokansantuotetavoitteeseen mennään, niin se tarkoittaa sitä, että vuoteen 2030 mennessä meille tulee noin 600 miljoonaa euroa lisää kustannuksia veronmaksajille. Ja nyt kun tiedetään, että valtion budjetti on alijäämäinen vuosi toisensa perään, niin sehän tarkoittaa silloin sitä, että me rahoitamme sitä lisääntyvää kehitysyhteistyötä — joka on osin hyvin tehotonta — velkarahalla. Tämä ei ole hyväksyttävää niin kauan kun kehitysyhteistyörahojen käyttö ei ole täysin läpinäkyvää eikä siinä ole myöskään tuloksellisuutta kaikilta osin, [Puhemies koputtaa] ei vain joltain osin.

Arvoisa puhemies! Vielä olisin muutaman sanan sanonut muuttoliikkeen vaikutuksista, mutta jätän ne sitten myöhemmälle hetkelle.

Tässä vaiheessa täytyy todeta, että kannatan edustaja Mäenpään tekemää vastalausetta tämän mukaisesti, mitä perussuomalaiset ovat mietinnössä esittäneet.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Vielä edustaja Kiljunen, ja sen jälkeen ministeri Skinnari.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

**16.17 Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies, hyvä ministeri! Arvostan sitä, että me täällä käymme keskustelua tästä ylivaalikautisesta selonteosta, ja ministerikin on paikalla kuuntelemassa tätä keskustelua — arvokasta sinänsä.

Tietenkin me elämme, arvoisa puhemies, hieman surrealistista aikaa. Tässä hetki sitten sain puhelun, jossa ihminen pyysi Suomelta, meiltä, minulta, apua siihen, kun Harkovassa ovat sairaanhoito-oppilaitoksen oppilaat olleet jo vuorokauden laitoksensa kellarissa ja pommit räiskyvät ympärillä, ja yksi oppilaista yritti jo päästä rautatieasemalle pakoon, eikä päässyt vaan kuoli — että auttaisimmeko me. Arvoisa puhemies arvaa, minkälaisia tunteuksia minun sisälläni tästä asiasta on. Apuni varmaan oli enemmän kannustavaa, ja yritin miettiä, ja soitinkin itse asiassa muuten Ukrainaan tietyille tahoille, pystyttäisiinkö tässä jotakin tekemään. Tilannehan on täysin toivoton Harkovan osalta: kaupunki on piiritetty. Euroopassa käydään sotaa. [Mika Niikko: Järkyttävää!] Euroopassa käydään sotaa. Tämä on uskomaton tilanne.

Me käymme kuitenkin keskustelua täällä ylivaalikautisesta selonteosta kehityspoliittikan osalta, ja luonnollisesti meidän pitää katsoa myöskin tämän järkyttävän sotatilanteen ylitse ja nähdä, että meillä on roolimme tässäkin. Olen arvostanut sitä, että tässä ulko- ja turvallisuuspoliittisesti kriittisessä tilanteessa tässä salissa vallitsee konsensus. Me olemme yhtä mieltä, ja, arvoisa puhemies, korostan myöskin sitä, että kun ulkoasiainvaliokunta on käsitellyt näitä mietintöjä, mukaan lukien näitä kehitysyhteistyöpoliittisia selontekoja, niin meillä on ollut pitkä historiallinen traditio, arvoisa ministeri, myöskin sen suhteen, että me pystymme löytämään näissä isoissa kysymyksissä yhteisymmärryksen. Sitä suuremmalla syyllä olen vähän harmissani siitä, että perussuomalaiset irtautuvat tästä yhteisestä näkemyksestä silloin, kun me puhumme globaalikehityksestä, hyvinvoinnista maailmanlaajuisesti, niistä voimavaroista, joita Suomen puolelta tähän yhteiseen kehitykseen annetaan, ja myöskin siitä, miten me siinä sitten samassa prosessissa itse olemme osallisia tässä kehityksessä, ja se on harmi, että me emme tässä löydä nyt yhteisymmärrystä.

Sitä suuremmalla syyllä, arvoisa puhemies, tulee tärkeäksi, että me laadimme näitä ylivaalikautisia selontekoja, nimittäin kehitysyhteistyö on aidosti asia, jota pitää pystyä tekemään ylitse suomalaisten vaalikausien. Tässä tehdään toimintoja, joissa pyritään sekä suunnittelemaan sitä kehitysyhteistyökokonaisuutta, hakemaan kohdemaat, joihin tehdään kehityssponsisteluja selkeästi, että tekemään myöskin ne linjaukset, jotka koskevat sitä, mitkä ovat painopisteitä kehitysyhteistyössä, ja ne edellyttävät pitkäjänteisyyttä. Yksi pitkäjänteisyys — arvoisa ministeri, kysyinkin sitä myöskin teiltä suoraan — on myöskin määrärahat ja määrärahasot.

Nythän me olemme nähneet viimeisinä vaalikausina valitettavasti sen, että niin sanotut porvarihallitukset kun ovat tulleet valtaan, meillä kehitysyhteistyön määrärahat rajusti laskevat. Viimeisin hallitus laski oikeinkin reippaasti ja myöskin laadullisesti muutti sitä siihen suuntaan, että meillä nimenomaan humanitaarinen apu ja kansalaisjärjestöapu laadukkaimpina apumuotoina lähes rojautettiin ja sitä apua, jonka määrärahoja muutenkin supistettiin rajusti, sitten ohjattiin vähän toisentyypiseen, enemmän vienninedistämisen suuntaan kuin siihen laadukkaimpaan kehitysyhteistyöhön, missä myöskin tulokset ovat selkeimmin nähtävissä köyhyyden voittamisen näkökulmasta. Sen takia nämä määrärahat ovat heiluneet meillä.

Nyt meillä on hallitus, Sanna Marinin hallitus, joka on aidosti panostanut kehitysyhteistyöhön, myöskin nostanut määrärahoja — nostanut määrärahoja, taso on noussut 0,35 prosentista jo 0,5 prosenttiin. Ja nyt sitten ministerille esitetään se kysymys: Hienoa, että tä-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

hän on kirjattu ylös se 0,7 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Me olisimme tässä eduskunnan puolesta, ainakin monet, toivoneet sitä, että siinä olisi aikataulutettu tämä selkeämmin, ja haluaisin vähän kuulla myöskin ministerin pohdiskeluja tästä kokonaisuudesta, miten me arvioimme tämän 0,7 prosentin saavuttamista. Nimittäin nyt me kirjaamme sen niin, että vuonna 2030, kyllä, mutta haluaisin muistuttaa kuulijoita myöskin siitä, että me teimme tämän lupauksen muuten 1970-luvun alussa, että 1970-luvun loppuun mennessä me saavutamme tuon 0,7 prosenttia. Puhemies voi laskea, kuinka monta vuosikymmentä sitten tämä lupaus tehtiin. Kerran se on saavutettu, vuonna 91, ja silloinkin osittain vahingossa, kun kansantuote laski. Silloin saatiin se 0,7:n ylitys, muulloin ei. Me olemme siis jäljessä muista Pohjoismaista, jotka kaikki muut — kaikki muut Pohjoismaat — saavuttivat tuon 0,7 prosenttia 1970-luvulla. Eli tässä suhteessa meillä on, kuten täällä jotkut edustajat sanoivat, hienoinen häpeätahra, ja sen eteen on hyvä tehdä töitä. Arvostan sitä, että myöskin tähän selontekoon on nyt kirjattu se, että me tuota 0,7:ää prosenttia tietysti haemme, ja siinä oli myöskin laatukriteerinä keskeinen huomio siitä, että pyritään kaikkein vähiten kehittyneille maille saamaan tämä 0,2 prosenttia. [Puhemies koputtaa]

Tämä on laadukas esitys, ja toivon, että siitä huolimatta, että perussuomalaiset ottavat tästä etäisyyttä, me kaikki muut yhdessä tämän voimme hyväksyä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Tässä välissä ministeri Skinnari, 5 minuuttia.

**16.22 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää kaikkia kollegoita kiittämällä ulkoasiainvaliokuntaa mietinnöstä. Kiitokset myös muille selontekoa käsitelleille valiokunnille, kaikille teille. Eduskunta on ollut todella aktiivisesti mukana selontekoa valmisteltaessa ja sen tekemisessä, ja olemme ulkoministeriössä suuresti arvostaneet kaikkien eduskuntaryhmien kanssa käytyä dialogia.

Kaiken kaikkiaan Suomen osallistumisesta kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi on säädetty Suomen perustuslain 1 §:ssä. Kehityspolitiikan kautta Suomi voi olla mukana vaikuttamassa kansainvälisen kehityksen suuntaan. Tämän työn ajankohtaisuus ja tämän työn merkitys ovat erityisesti korostuneet viime päivinä.

Arvoisa puhemies! Ukrainan tilanne ja Venäjän toiminta ovat järkyttäneet meitä kaikkia. Humanitäärisen avun päätöksiin kykenemme antamaan tukea kodeistaan pakeneville ukrainalaisille, ja kehityspoliittisin toimin olemme olleet vahvistamassa Ukrainan yhteiskuntaa ja sen resilienssiä jo ennen tämän sodan alkua, ja työ jatkuu entistä määrätietoisemmin.

Arvoisa puhemies! Selonteko linjaa toimintaamme pitkällä aikavälillä mutta mahdollistaa myös nopean reagoinnin. Tämä on nähty viime päivinä, kun pystyimme muutamassa päivässä osoittamaan uutta tukea Ukrainan avuksi. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty.

Valiokunnan mietinnössä huomioidaan kehityspolitiikan tärkeät päätavoitealueet, jotka edustavat Suomen vahvuuksia ja joita on myös uudistettu. Tämänhetkinen kansainvälinen tilanne osoittaa, miten tärkeää on tukea esimerkiksi demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä. Tähän tullaan panostamaan vahvasti, ja uusi Oikeusvaltiokeskus on aloittanut työnsä vauhdilla. Kaiken kaikkiaan viisi päätavoitealuetta koskevat kaikkia suomalaisia kehityspolitiikan toimijoita. Yhteiskuntamme laajapohjaista mukanaoloa tulee entisestään lisätä, ja suo-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

malaiseen tapaan kansalaisyhteiskunnan esimerkki voi vauhdittaa ihmisoikeusperustaista kehitystä ja yhteiskuntien avoimuutta ja tasa-arvoisuutta.

Mietinnössään ulkoasiainvaliokunta pitää hyvänä selonteon keskeisiä linjauksia, joiden mukaan Suomen kehityspolitiikan lähtökohtana on kehittyvien maiden omistajuus ja tarpeet — en voisi olla tästä enempää samaa mieltä. Kuten valiokuntakin toteaa, meidän on keskityttävä järjestelmätason muutoksiin, jotta kumppanimaat voivat ajan myötä itse vastata maan hyvinvoinnista ja toimeentulosta.

Valiokunnan mietinnössä toivottiin, että selonteossa olisi ollut laajempaa analyysia globaalista kehityksestä, rahoitusvirroista ja instituutioista. Siihen sisällytettiin tiivis arvio suurimmista kansainvälisistä haasteista, ja päätavoitteeksi asetettiin Suomen toiminnan linjaaminen pitkäjänteisellä tavalla.

Arvoisa puhemies! Menen sitten vielä näihin edustajien kysymyksiin:

Edustajat Honkasalo ja Kiljunen, 0,7 prosentin tavoite: Olemme päässeet lähelle 0,5 prosentin tavoitetta ja nostaneet merkittävästi kehitysrahoitusta hallituskauden aikana. Tämä työ jatkuu, yhdessä — kiitos siitä. Työtä pitää tehdä edelleen.

Edustaja Honkasalo, yksityisen rahan vaikuttavuus: Sitä pitää kehittää, sitä pitää uudelleen nähdä ja pystyä kohdentamaan. Julkinen rahoitus ei yksin tule riittämään. Finnfund tekee tässä erinomaista työtä.

Edustaja Mäenpää, Maailmanpankin tutkimuspaperi, johon käsittääkseni viittasitte: Tutkitussa Maailmanpankin rahoituksessa on mukana suoraa budjettitukea, jota Suomi ei ole myöntänyt tai maksanut vuoden 2015 jälkeen. Käytännössähän tässä on kysymys laittomista rahavirroista, eli selvityksen tiedot kertovat jälleen kerran veroparatiisien haitallisuudesta. Veronkierto kaiken kaikkiaan, aggressiivinen verosuunnittelu, vaikuttaa kielteisesti talouteen ja kehitykseen monin eri tavoin, ja Suomi panostaa kehitysyhteistyössä juuri näihin verovastuukysymyksiin.

Edustaja Niikko, Kiina-kysymys: Olette aivan oikeassa, että pitää olla aktiivisempi, pitää olla parempi. Siksi juuri Euroopan unioni on uudistanut kehitysrahoitusarkkitehtuuria. Siksi juuri komissaari Urpilainen on aktiivisesti lanseerannut esimerkiksi Global Gateway -konseptin. Me teemme valtavasti työtä, jotta me olemme siellä omilla arvoillamme, omilla ratkaisuillamme läsnä, ja toivomme tässäkin teidän kanssanne hyvää yhteistyötä. — Kiitoksia.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Mäkelä.

16.28 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tähän keskusteluun haluaisin huomauttaa tässä kohtaa, että on tietysti helppo sanoa, että sinne kehitysapuun pitäisi laittaa lisää rahaa, mutta sitten yleensä pitää vähän hiljaisempaa, kun kysytään, mistä ne rahat otettaisiin. Tosiasia kuitenkin on, että tällä hetkellä Suomi maksaa yli miljardin vuodessa kehitysapua ja nousujohteisesta taloudesta huolimatta tämä raha on ollut velkarahaa periaatteessa jo vuosikymmenen ajan. Suomen talous ei ole ollut plussalla sitten Nokia-kuplan hulluimpien vuosien, minkä seurauksena myös kehitysapu on periaatteessa velkarahaa, eli me otamme velkaa maksaaksemme muille rahaa. Eikö meidän pitäisi ensin hoitaa omat asiat kuntoon, niin että olemme ylijäämäisiä ja voimme lyhentää omaa velkaamme pois, ja sen jälkeen vasta auttaa muita?

Tämä Suomen kehitysapuisuus on varsin suuri. Se on yli kaksi kertaa suurempi kuin esimerkiksi tämä EU:n yhteinen potti ensimmäisessä vaiheessa Ukrainan kriisissä auttami-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

seen. Se on valtavan suuri raha, mitä Suomi joka vuosi laittaa kehitysapuun. Hyväksyn sen, että tehdään humanitääristä apua, autetaan ihmisiä pakolaisleireillä, sen verran kuin nyt Suomen osuus siitä asiasta kansainvälisessä yhteisössä YK-järjestöjen kautta on, ja hyväksyn myöskin kriisinhallinnan, että saadaan sodat loppumaan, koska sotahan sen kaiken kurjuuden lähtökohta ja syy useimmiten on. Jos ei ole rauhaa, ei ole mitään muutakaan. Mutta ihmisiä pitäisi opettaa auttamaan itse itseään, ei lähteä sitoutumaan vuosikymmenten mittaisiin rahanlaittoprojekteihin, joiden vaikutukset ovat varsin vaatimattomia, kuten ollaan todettu. Se on veden kantamista kaivoon ja vanhan kansan tarinan mukaan hölmöläisten touhua.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kiljunen.

**16.30 Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä minusta nostaa tietysti tärkeän teeman esille; sen, miten apu sillä tavalla suuntautuisi, että se aidoimmin auttaisi niitä yhteiskuntia itseänsä kehittämään, joita me tuemme. Sehän on se lähtökohta. Ei kannettu vesi kaivossa pysy. Kyllä me tämän kaikki hyvin ymmärrämme. Ministeri tässä kuvasi omassa esityksessään sitä, että koulutusyhteistyö on se lohko, mihin me olemme erittäin voimakkaasti panostaneet — juuri niin. Muutkin meidän ponnistuksemme tähtäävät aidosti siihen, että nämä yhteiskunnat eli kehitysmaat itse ottavat viime kädessä vastuun. Sen takia me muun muassa verotuksen suunnittelua tuemme siellä, niin että ruvetaan verottamaan omissa yhteiskunnissa kunnolla, ja läpinäkyvyyttä koko siihen yhteiskuntapolitiikkaan myöskin. Nämä ovat kaikki niitä toimia, joilla me yritämme kannustaa niihin kehitysponnisteluihin itse näissä kehitysmaissa.

Mutta sitä minä en, arvoisa puhemies, ymmärrä lainkaan, mihin edustaja Mäkelä viittasi sillä, että meillä ei olisi varaa osallistua kansainväliseen kehitysyhteistyöhön samalla tavalla — aivan samalla tavalla — kuin kaikki vauraimmat valtiot maailmassa osallistuvat. Suomi on yksi maailman rikkaimmista maista kaikilla tasoilla mitattuna, ja meidän velka-asteemme, mihin edustaja Mäkelä viittasi, on yksi alhaisimpia maailmassa kaikista ja EU-alueellakin yksi alhaisimpia velka-asteita kokonaisuudessaan. Jos tämä yhteiskunta pidättäytyisi kehitysyhteistyöstä, arvoisa ministeri, meillä löytyisi Euroopasta aika monta maata, jotka voisivat sanoa suoraan, että kun kerran Suomikin pidättäytyy kehitysyhteistyöstä viittaamalla omiin varoihinsa ja niiden puutteeseen, ja globaali kehitysyhteistyö loppuisi siihen. Kyllä meidän täytyy yhteisvastuulla tässä toimia ja tunnistaa se, että kansainvälisellä kehitysyhteistyöllä on onnistuttu puolittamaan globaali köyhyys ja lapsikuolleisuus on pudonnut 30 prosenttiin siitä, mitä se oli vielä 30—40 vuotta sitten, ja me olemme ratkaisevalla tavalla avittaneet myöskin väestönkasvun hillinnässä.

Arvoisa puhemies! Tämän vuosisadan loppuun mennessä puolet maailman syntyvistä lapsista syntyy Afrikassa, siinä köyhimässä maanosassa maailmassa, juuri sen vuoksi, että se on köyhin maanosa maailmassa. On meidän yhteinen intressi tukea Afrikkaa kehitysponnisteluissa, jotta he selviävät itse, ja se myöskin on keskeinen tekijä hillitsemään väestönkasvua.

Edustaja Mäkelä, kannetaan rohkeasti ja reippaasti tätä solidaarisuutta ja yhteisvastuutamme globaalimitassa. Viime kädessä siinä on jopa valistunutta itsekkyyttä ja se auttaa myöskin meitä tässä globaaliyhteisössä selviytymään.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Mäkelä. [Jani Mäkelä: Minulla on vaikeuksia mikrofonin kanssa.] — Nyt edustaja Mäkelällä toimii, kun Kiljusella sammui. — Nyt on... [Jani Mäkelä: Onko nyt mikki?] — Kyllä.

**16.32 Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tuosta edustaja Kiljusen puheesta löysin yhden sellaisen asian, mistä olen melko lailla samaa mieltä, eli sen, että väestönkasvu on suurin globaali ongelma. Jos väestönkasvu saataisiin hillintään ja esimerkiksi olisi niin, että kaikkialla muualla maailmassa olisi väestötiheys sama kuin Suomessa, niin eihän meillä mitään ongelmia maailmassa olisikaan. Siitä olemme samaa mieltä.

Mutta olen aina hieman hämmentynyt, kun kuulen tämän argumentin Suomen vauraudesta. Miten sellainen maa, joka ottaa syömävelkaa nousukaudella, voi määritellä itsensä vauraaksi? Tätä on todella vaikea ymmärtää, että kun me otamme velkaa siihen, että me hoidamme omat lapsemme, vanhuksemme, puolustuksemme ja koulutuksemme, niin me olisimme jotenkin erityisen vauras maa. Lisäksi on tilastollinen tosiasia, että Suomen kansalaisten varallisuuden kehittyminen on jäänyt meidän pohjoismaisesta verrokkiryhmästämme merkittävästi jälkeen 2000-luvulla — todennäköisesti siihen on syynä se, että me teimme virheen ja liityimme euroon — mutta suomalaisten varallisuus on jäänyt jälkeen myöskin monista Etelä-Euroopan maista, siis kertynyt varallisuus ja omaisuus. Suomalaiset ovat pohjimmltaan hyvin kädestä suuhun elävä kansa, jota ei todellakaan voi mielestäni sanoa erityisen vauraaksi, ja nyt me otamme velkaa myöskin osittain korruptoituneiden hallitusten pönkittämiseen kehitysavulla. Eli tämä oli se asia, mitä arvostelin.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Niikko.

**16.34 Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Kun ministeri Skinnari on täällä paikalla, niin on hyvä, että kiinnititte myös huomiota tähän Afrikan kehitykseen, ja hyvä kuulla, että komissaari Urpilainen tekee työtä sen hyväksi, että afrikkalaiset saisivat jatkossakin nauttia itsenäisyyttä ja päättää itse omasta kehityksestään ilman, että ohimolla on joku väline, joka ohjaa heidän toimintaansa tiettyyn suuntaan.

Arvoisa puhemies! Tosiasia on kuitenkin se, että siitä valtionvelasta, mikä Afrikassa näillä valtioilla on, kasvava osuus on peräisin Kiinasta. Tähän perussuomalaiset ovat vastalauseessaan kiinnittäneet huomiota. Maailmanpankin mukaan Saharan eteläpuolisista maista lähes puolet on velkaongelmissa tai lähellä niitä, ja tämä tuleva ja kasvava velka sitoo heitä enemmän nimenomaan Kiinaan. Kiinalla on omat intressinsä sinne. Me tiedämme, että tämän taloudellisen aseman lisäksi Kiinasta on tullut Afrikassa myös keskeinen turvallisuuspoliittinen toimija, ja lisäksi Kiina on suunnittelemassa ja perustamassa ensimmäistä pysyvää tukikohtaansa sotilaiden osalle Afrikan länsipuolelle. Tämän kehityksen ei saa antaa jatkua siellä, koska jos tämä kehitys jatkuu niin kuin se nyt siellä jatkuu, se tulee maksamaan Euroopalle vielä ison hinnan jossain määrin ja myös niille afrikkalaisille.

Arvoisa puhemies, ja edustaja Kiljunen, haluan vielä tässä loppuun sanoa, että perussuomalaiset ovat huolissaan siitä, miten se raha käytetään. Kun me, jotka pidempään parlamentissa olemme olleet, tiedämme, että täälläkin on vuosikymmeniä tehty erilaisia tarkastusmatkoja jonnekin kehitysapukohteisiin, niin onhan siellä tullut esille yhtä sun toista niitten ihmisten kertomana, mitä siellä on ollut.

Itseäni hämmästytti tässä joitain vuosia sitten, kun olin IPU:n jäsenenä — elikkä tällainen kansainvälinen parlamenttien välinen liittouma, jossa lähes kaikki valtiot ovat jäseni-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

nä — ja sillä oli viikon kestävä konferenssi eräässä eurooppalaisessa kaupungissa, niin en ollut missään muuten nähnyt, edustaja Kiljunen, niin paljon mustia limusiineja ja edustus-autoja kuin siellä konferenssialueella. Suomalaiset tulivat tapansa mukaan raitiovaunulla vaatimattomasta hotellista paikalle, mutta nämä Afrikan maista tulevat henkilöt tulivat hienoilla limusiineilla, ja oli kuule niin paljon kultaa, etten ole sellaista nähnyt missään ranteessa ihmisellä ennen kuin siellä näin. Ja kyllä se herätti kysymyksen, kun ekan kerran tämmöisen omin silmin kohtasi, että tässäkö se meidän kehitysyhteistyön tulos on, että afrikkalaiset kansanedustajat painattavat käyntikortteihinsa prinsessan ja prinssin titteleitä sen mukaan kuin saavat asemaa.

Kyllä se vain totta on, ei pelkästään se, mitä edustaja Mäenpää tänään sanoi, kuinka on käynyt ilmi, että sitä rahaa valuu hukkaan, vaan myös se, että tämä on jostain syystä meillä kuitenkin hyväksytty. Ja tällaista me emme voi hyväksyä. Sen takia perussuomalaiset eivät halua lisätä kehitysyhteistyön määrärahoja ennen kuin se on läpinäkyvää, ja silloinkin, jos me haluamme lisätä rahaa, niin se koskee ainoastaan nimenomaan niitä humanitäärisiä ja erilaisia kriisejä, mitä maailmassa tapahtuu, kuten Ukrainassa.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Vielä edustaja Kiljunen.

**16.37 Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä siirtyy nyt kehityspoliittiseen debattiin. Mielelläni joihinkin noista suoraan vastaan:

Edustaja Niikko on varmasti oikeassa, että kansainvälisissä kokouksissa näkee paljon limusiineja ja myöskin kun maailmalle menemme, näemme hyvin eriarvoisia yhteiskuntia. Globaalin kehitysyhteistyön tehtävänä on nimenomaan avittaaakin köyhyyden ongelman ratkaisemista ja tähän eriarvoisuuteen kiinnittää huomiota. Muun muassa verotuskäytäntöjä pyritään juuri viemään myöskin kehitysmaihin. Tämä on tietenkin se lähtökohta.

Miten rahoja käytetään kehitysmaissa? Arvoisa puhemies, minä kyllä oletan, että nämä kehitysyhteistyömäärärahat on ehkä kaikkein tarkimmin seurattuja budjettieriä. Tässä on hyvin tarkat seurantajärjestelmät. Ja yksi iso kysymys on ollut tässä laatupuolessa se, käytetäänkö kehitysrahoja todellakin kehitysmaiden köyhyyden ongelmien ratkaisemiseksi niissä maissa itsessään vai ovatko ne viennin edistämistä ja jääkö se sidottu apu itse asiassa avun antajalle? Eli kun se on bisneksen välineenä, niin se jää helposti tänne eikä menekään sinne, mihin sen pitäisi mennä. Nämä on niitä isoja kysymyksiä, joita kehityskriitikot juuri arvioivat tässä kehitysyhteistyössä, kuinka me varmistamme, että se menisi mahdollisimman hyvin perille. Kansalaisjärjestöapu on tässä suhteessa todettu kaikkein tehokkaimmaksi avuksi, ja kun te olitte hallituksessa, valitettavasti te leikkasitte puoleen kansallisyhteistyön avun, joka on kaikkein laadukkainta. Eli jos te olette huolissanne avun perillemenosta, niin miksi mentiin leikkaamaan tätä tärkeintä lohkoa?

Tässä on pohdittu muitakin kysymyksiä, kuten onko Suomella varaa. Viittasin siihen, että UNDP-kehitysindikaattoreilla ja bkt per capita -luvuilla Suomi kuuluu maailman tusinan rikkaimman, vauraimman, maan joukkoon. Eli ei meillä ole kysymys siitä, etteikö meillä olisi varaa olla osana siinä globaalissa kehitysponnistelussa, mitä kaikilta muiltakin vaadimme, vaan siitä, onko meillä tahtoa siihen.

Te, edustaja Niikko, viittasitte Kiinaan ja Kiinan intresseihin Afrikassa. Kyllä, varmasti tuo pitää paikkansa, että maat ovat velkaantuneet runsaasti Kiinalle. Kannattaa tietysti katsoa sitä historiaa vähän laveammin: Aikanaan kun Afrikan maat itsenäistyivät — suurin osa maanosasta 60-luvulla lopullisesti — sinne jäi suuri taloudellinen riippuvuus Euroo-



## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

pan entisistä siirtomaaisännistä, joille oltiin pitkälti velkaantuneita. Syntyi niin sanottu neokoloniaalinen järjestelmä. Sitten kansainväliset rahoituslaitokset ovat olleet ne, mille ollaan oltu voimakkaimmin velkaantuneita. Nyt siellä on Kiina keskeisenä toimijana. Kyllä, maissa on ollut velkariippuvuutta erilaisille toimijoille siitä avusta ja rahoituksesta, joita sinne on annettu, ja sillä on sidottu päätöksentekijöiden käsiä. On erittäin hyvä, että te nostatte tämän ilmiön esille, ja on erittäin hyvä, että me analysoimme sitä ja olemme tarkkoja sen suhteen.

Suomihan on pyrkinyt nimenomaan antamaan laadukasta apua sillä tavalla, että Suomen omat intressit eivät olisi siinä päällimmäisinä vaan ne kehityssponsistelu — mutta myöskin suomalainen talouselämä ja yritykset ovat mukana näissä kehityssponsisteluissa niillä kriteereillä, jotka me yhdessä silloin hyväksymme, kun me tätä kehitysyhteistyötä tehdään. Tämä on kokonaisvaltainen prosessi, ja soisi, että perussuomalaiset näkevät sen, että globaali yhteisvastuu on juuri sitä samaa yhteistä vastuuta, jota me täällä Suomessa pyrimme yhteisvastuullisesti hoitamaan.

Yhteisvastuu ei tunne rajoja. Ne, jotka vahvasti ottavat suomalaisessa yhteiskunnassa köyhyyden torjunnan tehtäväkseen, [Puhemies koputtaa] tunnistavat sen saman tarpeen myöskin globaalijärjestelmässä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ministeri Skinnari, 2 minuuttia.

**16.41 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Yhteisvastuu, solidaarisuus ja yhdessä tekeminen ovat mitä ajankohtaisin teema, ja tässä kysyttiin sitä, miten Suomi voisi panostaa enemmän:

Arvoisa puhemies! Suomi sai itse kehitysapua 1960-luvulla, ja siitä asti olemme pystyneet rakentamaan tämän hyvinvointivaltion, missä olemme.

Niistä leikkauksista, mitkä kokoomuksenkin johdolla tehtiin viime vaalikaudella, niistähän me kärsimme nyt. Arvoisat perussuomalaiset, kun muut maat, jotka panostavat enemmän, tekevät myös vientiä enemmän, he ovat läsnä globaalisti laajemmin, heidän elinkeinorakenteensa ja heidän viennin rakenteensa ovat laajempia ja tätä työtä he ovat tehneet pitkään — eli arvoisat edustajat, se on maratoonilaji — kysynkin teiltä, arvoisat perussuomalaiset, ja miksen kokoomukseltakin: onko teillä malttia vaurastua ja vaurastaa Suomea? [Kimmo Kiljunen: Ja vaurastaa maailmaa!]

Väestönkasvu, kaikki yhteiset globaalit haasteet, seksuaali- ja lisääntymisterveys — kyllä olen erittäin iloinen siitä, että suomalaiset yritykset ja startupit ovat olleet perustamassa neuvoloita, ja myös digitaalisesti. Meillä on paljon innovaatioita, mitkä nyt etenevät maailmalla hyvää vauhtia.

Toinen ajankohtainen aihe on tietysti eurooppalainen yhteistyö, eurooppalainen joukkue, Euroopan unioni, eli tämä niin sanottu team Europe, johon äsken viittasin, kun vastasin edustaja Niikon kysymykseen. Kyllä Eurooppa toimii nyt tässäkin yhtenäisemmin, ja voin sanoa, että se tulee näkymään Afrikassa — se tulee näkymään infrastruktuurissa, digitalisaatiossa, vihreässä siirtymässä. Eli tässäkin asiassa uskon, että Eurooppa on nyt vakavasti liikkeellä globaalisti, ja totta kai silloin me viemme myös meidän omia arvoja ja sitä tapaa toimia ja sitä kehitysrahoituksen muotoa, mitä me edustamme. — Kiitoksia.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Kiitoksia. — Edustaja Niikko.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2022 vp

**16.43 Mika Niikko ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos ministerille, että nostitte esille tämän vienninedistämisen. Tämä on äärimmäisen tärkeää koko eduskunnalle ja erityisesti myös perussuomalaiselle puolueelle.

Tässä kävin viime viikolla tutustumassa Dubai Expoon, ja sieltä ministerille terveisiä Severi Keinälän ryhmältä, joka on Suomen paviljongin sinne pystyttänyt. Puoli vuottahan tämä expo kestää, maaliskuun loppuun saakka, ja siellä kovasti toivottiin, että kansanedustajat tulisivat enemmänkin tällaisiin messuihin mukaan Suomen vientiä edistämään. Hyvää työtä he ovat niillä niukoilla määrärahoilla tehneet, mitä siellä on pystytty tekemään. Tämä osoittaa tietysti, että meidän täytyy olla niillä pelipaikoilla mukana, missä yritykset pääsevät esittämään innovatiivisia hankkeita ja luomaan kontakteja, tämmöisellä pelipaikalla jopa puolen vuoden ajan. Toivoisin ministereiltä, että näihin lisää panostetaan, ja tiedän, että, ministeri, olette viennin edistämisen asialla ja viennin edistämisen mies ollut jo ennen ministeriksi tuloa, ja luotan siihen, että viette parhaalla mahdollisella tavalla eteenpäin tätä vienti-Suomea kaikkialle.

Toivoisin myös, että tässä talossa kehittyisi semmoinenkin ajatus, että kansanedustajat voisivat vihdoinkin osallistua niihin vientiponnisteluihin tavalla jos toisella, koska perinteiset valiokuntamatkat eivät usein täytä sitä määritelmää, mitä meidän yrityksemme tarvitsevat. Meillä olisi paljon tässä asiassa kehittämistä, ja uskon, että tulevaisuudessa päästään siinäkin eteenpäin. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kiljunen.

**16.44 Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustellaan nyt kahdestakin eri asiasta, jotka kyllä nivoutuvat toinen toisiinsa. Meillä on siis kehitysyhteistyö- ja kauppa-ministeri tässä paikalla — luonnollisesti hänelle kuuluvat molemmat lohkot — ja aidosti kyllä on sillä tavalla, että ei vahingossa ministerillä ole nämä kaksi hattua, koska kaupalla, taloudellisella yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella, voidaan tukea kehityspennisteluja ja kehityspennistelukin viime kädessä myöskin edesauttavat taloudellista kanssakäymistä. Että kyllähän nämä tietysti nivoutuvat toisiinsa.

Ongelmaksi muodostuu osittain kylläkin, mikä on se lähtökohta, kun me annamme kehitysyhteistyövaroista panosta: Onko lähtökohta se, että me edistämme suomalaista vientiä tai teollisuusmaan vientiä — ei nyt edes ole nimenomaan Suomesta kysymys, vaan tämä on globaali keskustelu, mitä tässä käydään — eli onko kysymys siitä, että antajamaan vienti-intressit ovat siinä päällimmäisenä, vai onko päällimmäisenä pohtia ne muodot ja tavat, joilla pystytään avittamaan kehitystä siinä kohdemaassa ja sen köyhyyden ongelmien voittamista? Siinä sitten on partnereina erilaisia toimijoita — on monenkeskinen yhteistyöjärjestelmä olemassa, johon tänään on tietysti viitattu paljon, on kansalaisjärjestöt, on tietysti hallinto, ja ennen kaikkea myöskin yritys-elämä — ja siinä me sitten pystymme hienolla tavalla löytämään sitä yhteisymmärrystä. Meillä on paljon Suomessa yritys-elämässä sellaista osaamista, jota tarvitaan myöskin kehitysmaissa, ja siinä on tietenkin mitä järkevintä, että tämä yhteistyö on synkronissa toisiinsa. Mutta kyllä meidän täytyy se lähtökohta ymmärtää, että globaalin kehitysyhteistyön tehtävä ei primäärisesti ole tämä viennin edistäminen vaan että vienti, suomalainen panos, on siinä väline eikä päämäärä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.